

BARMHARTIGHEID

Een afspraak met Jos. Zestien jaar. Hij woont sinds zijn 10de in een leefgroep van de jeugdinstituting waar ik werk. Via de achterdeur kom ik direct in de keuken. 'Mooi, je komt als geroepen', zegt Jos. Hij moet koken en het is spitsuur, hij komt een paar handen tekort. Of ik het gehakt wil roeren zodat het niet aanbakt, dan doet hij ondertussen de saus en de pasta. En opnieuw blijkt dat een goed gesprek met een jongere niet op gang komt door met elkaar te gaan praten, maar dat vanuit het samen iets doen de woorden hun weg vinden.

'Weet jij eigenlijk alles van de bijbel?' Nou ja, denk ik, alles... dat is natuurlijk té veel. De vraag is net zo lastig als die van mensen die je bij een begroeting vragen 'alles goed!?' Ik geef dus wat tegengas en zeg: 'Nou ja, alles... probeer het maar door iets te vragen, dan merk je het wel.' Maar Jos vraagt niets, hij vertelt: over de tien geboden, vroeger geleerd op de zondagsschool toen ie een tijdje bij opa en oma woonde. Die geloofden wel. Hij niet. Eerlijk gezegd vindt hij al die regels maar niks, veel te negatief, ze zeggen alleen maar wat je niet mag doen. Net als al die regels op de groep. 'Je weet toch hoe allergisch ik voor regels ben' grijnst ie. Jongeren dromen van een leven zonder regels, van vrijheid, van zelf het leven vormgeven.

Hij praat, ik luister. En voordat ik iets over zijn visie op die tien geboden of regels gezegd heb, gaat Jos verder: 'ik vind de werken van barmhartigheid veel mooier. . '. Een roerend moment: Jos die al vertellend een perspectief aanreikt waarin de vraag van zijn eigen leven zit: een leven met graag ietsje meer barmhartigheid en als het zou kunnen wat minder regels.

We praten er een week later over door: regels komen voor zijn gevoel van buitenaf, barmhartigheid van binnenuit. Hij ervaart het leven op de groep (vaak) als een overkill aan regels. Controle en beheersing. Regels zijn zo vaak: woorden, woorden, woorden. Woorden, hoe mooi ook, doen soms helemaal niet ter zake als het erop aankomt. Waar het om gaat is wat je doet. Geen woorden maar daden, geen regels maar barmhartigheid. Met je hart iets doen . . .

Ik moest afgelopen week aan Jos denken toen ik bij het symposium 'Godsdienst? Lekker belangrijk!' (over jongeren, religie en godsdienst) Ton Zondervan hoorde spreken over impliciete en expliciete religiositeit. Wat de theologie tot nu toe vooral heeft gedaan is 'van binnen naar buiten kijken'. Wij spreken en horen met een taal die voortkomt uit de georganiseerde tradities, de expliciete religie(s). Voor jongeren is dat een taal die van buitenaf komt en die het ene oor in en het andere weer uitgaat. We zouden veel meer moeten proberen 'van buiten naar binnen te kijken', vanuit een impliciete religiositeit: niet direct herkenbaar als religie, maar wel zo functionerend. Online-gaming en internet zijn voor jongeren een plek waar gemeenschapsvorming plaatsvindt en waar zij hun identiteit ontwikkelen. Jongeren die 'in hun muziek wonen' en met hun muziek een soundscape creëren waarin ze kunnen schuilen en teksten horen die 'precies zeggen wat ik voel'. Jongeren vinden daar een barmhartige plek waarin zij zichzelf, van binnenuit, kunnen vinden en verstaan.

Ik denk en luister vaak nog veel te expliciet. En moet een paar weken later ontdekken dat Jos de werken van barmhartigheid niet uit christelijke bronnen, maar gewoon in het Suske & Wiske album 'De zeven snaren' gevonden heeft . . .

Drs. Matthijs Glastra
Pastoraal werker St. de Reeve, Overijssel en Flevoland